

Ændringer til de nye ydelsesbeskrivelser 2006

Generelt om de nye ydelsesbeskrivelser

Ajourføring af Byggeri og Planlægning, april 2006

Da FRI og DANSKE ARK udgav den reviderede ydelsesbeskrivelse for Byggeri og planlægning i 2002, var det med en klar intention om at gennemføre en relativt hurtig ajourføring af ydelsesbeskrivelsen for at sikre en løbende tilpasning til udviklingen i markedsvilkår og generelt gældende offentlige forskrifter. Revisionen af Ydelsesbeskrivelse for Byggeri og Planlægning 2006 er en sådan revision.

Den konkrete anledning var den gennemgribende ajourføring af ydelsesbeskrivelse for Anlæg, sidst udgivet af FRI i 1996. Det var i den forbindelse naturligt at sikre parallelitet i en række afsnit med samme indhold, eksempelvis projekteringsledelse, tilsyn og byggeledelse.

Ydelsesbeskrivelsen indeholder som en særlig nyhed en beskrivelse af ydelser i relation til energirammebestemmelserne, der trådte i kraft pr 1. april 2006.

Ydelsesbeskrivelsen er udarbejdet i et samarbejde mellem FRI og DANSKE ARKITEKTVIRKSOMHEDER.

Ny ydelsesbeskrivelse for Anlæg og Planlægning, april 2006

FRI's ydelsesbeskrivelse for Anlæg, 1996 er den sidste af de tidligere røde ydelsesbeskrivelser, der manglede opdatering. Arbejdet blev gennemført i samarbejde med DANSKE ARK og PLR – Praktiserende Landskabsarkitekters Råd. Ydelsesbeskrivelsen indeholder således for første gang en samlet beskrivelse af alle 3 fag og gør det derfor lettere for både bygherre og rådgivere at udarbejde aftaler der omfatter de relevante ydelser og anlægsarbejder.

Ydelsesbeskrivelse for Byggeri og Planlægning april 2006

Nedenfor gennemgås detaljeret ændringerne i ydelsesbeskrivelsen i forhold til december 2002 udgaven.

Hvor det er angivet at teksten er ”justeret sprogligt” skal det forstå således, at der er sket en sproglig opdatering eller forenkling uden nogen tilsigtet - eller reel ydelsesmæssig ændring.

Introduktion

Opdateret.

Afsnit 0: Rådgiverens rolle

Justeret sprogligt.

Afsnit 0.4: Underrådgivning

Underrådgiverens rolle er præciseret.

Afsnit 1: Rådgivning før projektering

Ydelsesbeskrivelserne for idéoplæg og byggeprogram er som udgangspunkt opdateret som de tilsvarende afsnit i Ydelsesbeskrivelse for Bygherrerådgivning, december 2003, hvor en række kommentarer til B&P 2002 blev indarbejdet.

Herudover er en række ydelser præciseret med det formål at sikre, at byggeprogrammet danner et så komplet grundlag som muligt for de efterfølgende projekteringsfaser.

Afsnit 1.1.1: Indhold

I 3. afsnit er jordbundsforhold nævnt specifikt som et forhold, der kan undersøges.

7. afsnit er nyt og foreslår muligheden for at indeholde en risikoanalyse som en del af Ideoplægget.

Risikoanalysen følges op i byggeprogramfasen det tilsvarende afsnit 1.2.1, der samtidig skal fastlægge behovet for senere risikoanalyser i de efterfølgende faser.

Afsnit 1.1.2: Projekt

2. afsnit er moderniseret.

Afsnit 1.1.7: Klienten

Sidste afsnit er nyt og indeholder angivelse af, at klienten forudsættes at tage stilling til udbudsform allerede i idéoplægsfasen. Baggrunden herfor er, at udformningen af byggeprogrammet og det videre arbejde ofte er afhængig af entreprisformen, der i praksis ofte fastlægges inden byggeprogramfasen.

Afsnit 1.2: Byggeprogram

2. afsnit er ny tekst, der kort gør opmærksom på, at byggeprogrammets detaljeringsgrad og indhold ofte vil afhænge af byggeriets videre organisering. I den forbindelse tænkes eksempelvis på totalentrepriseformen, der kan stille krav om et mere detaljeret aftalegrundlag på en række punkter.

Afsnit 1.2.1: Indhold

3. afsnit er tilføjet miljømæssige forhold og arkæologi som forhold, der sædvanligvis bør undersøges.

4. afsnit er tilføjet procedurer for kommunikation og samarbejde.

5. afsnit fastlægger som noget nyt, at byggeprogrammet skal indeholde en plan for projektbeslutninger og godkendelser for det videre forløb.

6. afsnit pålægger rådgiveren at informere klienten om dennes forpligtelser jf. arbejdsmiljølovgivningen.

8. afsnit pålægger rådgiveren at specificere forudsætningerne for klientens krav til indeklima. Baggrunden er ønsket om at tydeliggøre de forudsætninger, den videre projektering skal tage udgangspunkt i.

11. afsnit indeholder som anført muligheden for at indeholde en risikoanalyse og forudsætter en stillingtagen til behovet for yderligere vurderinger i de efterfølgende faser.

Afsnit 1.2.2: Projekt

2. afsnit pålægger rådgiveren at vurdere byggeriets brutto- og nettoarealer. Baggrunden er erfaringer, hvor manglende vurdering heraf har resulteret i uoverensstemmelse mellem projekt og bygherrens afsatte økonomiske rammer.

Afsnit 1.2.3: Tid

Hensyn til arbejdsmiljølovgivningen er indarbejdet som et forhold, der skal tages hensyn til ved tidsplanlægning og vurdering af tidsrammer.

Afsnit 1.2.4: Økonomi

Nedrivning og rydningsarbejder er tilføjet som specifikke budgetposter.

Afsnit 1.2.6: Kvalitetssikring.

1. afsnit er udbygget med krav til at programmet skal indeholde krav til planer for tilsyn og byggeledelse. Baggrunden herfor er, at byggeprogrammet ved projekt- eller totalentreprisekonkurrencer ofte danner grundlag for en vurdering af omfanget af den videre rådgivning. Det derfor er hensigtsmæssigt på dette tidlige tidspunkt at præcisere krav til kvalitetsmæssig opfølgning under udførelsen.

Afsnit 1.2.7: Klienten

3. afsnit fastlægger, at klienten skal tage stilling til evt. overdragelse af bygherrens forpligtelser jf. arbejdsmiljølovgivningen.

Afsnit 2: Rådgivning i forbindelse med projekteringsledelse

Afsnittet er stort set uændret med enkelte sproglige justeringer og tilføjelser som anført nedenfor.

Afsnit 2.1.1: Indhold

1. afsnit fremhæver særligt grænseflader mellem rådgivere som væsentlige fokuspunkter.

11. afsnit pålægger projekteringslederen at koordinere rådgivernes ydelser jf. arbejdsmiljølovgivningen.

13. afsnit præciserer, at projekteringslederen koordinerer tilbudsindhentning, evaluering og indstilling af tilbud.

Afsnit 2.1.5: Kvalitetssikring

En formulering i den tidligere beskrivelse om projekteringslederens pligt til at koordinere udarbejdelse af udbudskontrolplaner er udeladt, idet det betragtes som en ydelse, der alene vedrører det enkelte fag.

Afsnit 2.1.6: Klienten

Det præciseres, at klienten som udgangspunkt er ansvarlig for at udarbejde grundlag for plan for sikkerhed og sundhed. Denne ydelse kan naturligvis overdrages efter nærmere aftale, jf. afsnit 2.1.1.

Afsnit 2.2: IT-Koordinering

Uændret bortset fra nedenstående tilføjelse inspireret af Ydelsesbeskrivelse for Anlæg og Planlægning 2006.

Afsnit 2.2.1: Indhold

2. afsnit om sikring af aftaler om koter og koordinatsystemer m.v. er nyt.

Afsnit 3: Rådgivning i forbindelse med projektering.

Afsnittet er justeret sprogligt på enkelte punkter, men er ellers alene ændret på nedenfor angivne punkter.

Afsnit 3.1.4: Økonomi

I budgetoverslaget er posterne ”nedrivning og rydningsarbejder” samt ”miljøafgifter og øvrige offentlige afgifter” tilføjet som en del af dokumentationen i dispositionsforslagsfasen.

Afsnit 3.2.1: Indhold

2. afsnit præciserer, at i projektforslagsfasen skal alle undersøgelser og registreringer af eksisterende forhold være afsluttet. Baggrunden er ønsket om at sikre et entydigt grundlag for for- og hovedprojekteringen.

Afsnit 3.2.2: Projekt

Under ingeniørens (vvs-ingeniøren) projektmateriale præciseres, at ingeniøren skal dokumentere beregninger jf. energirammebestemmelserne og bygningsreglementets krav. I praksis sker beregningerne ofte allerede i dispositionsforslagsfasen, men skal endeligt dokumenteres på dette tidspunkt, hvor projektet i øvrigt er ved at være fastlagt.

Afsnit 3.2.4: Økonomi

Budgetposter vedr. nedrivning og miljø er indsat tilsvarende dispositionsforslagsfasen.

Afsnit 3.2.6: Kvalitetssikring

Tekster ombyttet af hensyn til forståelsen, indholdet uændret.

Afsnit 3.3: Forprojekt (myndighedsprojekt)

Indledningen er justeret sprogligt – forenklet.

Afsnit 3.3.2: Projekt

2. afsnit pålægger ingeniøren at udarbejde eventuelle akustiske beregninger i forprojektfasen og at tilvejebringe dokumentation for overholdelse af bygningsreglementets krav til energiramme.

Forhold vedr. akustiske beregninger har ofte været et stridspunkt mellem arkitekt og ingeniør. I praksis er det normalt ingeniøren, der har den fornødne kompetence til at foretage egentlige akustiske beregninger, hvilket derfor er fastlagt i de nye bestemmelser.

Afsnit 3.4.2: Projekt

Under ingeniørens projekt i hovedprojektfasen skal ske en ajourføring af beregninger vedr. akustik og energi.

Afsnit 3.4.4: Økonomi

4. afsnit vedr. omprojekteringsklausul efter prisindhentning præciserer, at vurderingen skal ske på grundlag det samlede ajourførte budget. Der har været eksempler på, at en klient derudover forlanger de enkelte delbudgetposter overholdt, hvilket ikke har været intentionen med bestemmelsen.

Afsnit 4: Rådgivning i forbindelse med udførelse

Afsnittet indeholder enkelte sproglige justeringer og 2 konkrete tilføjelser som angivet nedenfor.

Afsnit 4.1.6: Klient

I overensstemmelse med tillæg til bygningsreglementet vedr. energimærkning anføres, at klienten forudsættes at rekvirere dette ved uafhængig energikonsulent. Dette som opfølgning på rådgiverens hidtidige indsats jf. afsnit 3.2.2 og 3.3.2. Se også efterfølgende i afsnit 8.37.

Afsnit 4.2.5: Myndigheder

Som en del af tilsynets opgave er præciseret, at tilsynet skal tilse, at myndighedernes betingelser til arbejdets udførelse efterleves.

Afsnit 5: Rådgivning i driftsfasen.

Afsnittet er uændret.

Afsnit 6: Rådgivning i forbindelse med inventar og udstyr.

Enkelt justering af terminologi.

Afsnit 7: Rådgivning i forbindelse med planlægning.

Afsnittet er uændret.

Afsnit 8: Andre ydelser.

Afsnittet er generel tilføjet en række nye punkt ligesom enkelte andre er omdisponeret. Nummereringen er selvsagt ændret som følge heraf.

Afsnit 8.7: Risikoanalyse

Nyt punkt, indgår allerede i Ydelsesbeskrivelser for bygherrerådgivning.

Afsnit 8.8: Økonomiske analyser

Nyskrivning og udvidelse af tidligere punkter med relation til økonomi

Afsnit 8.9: Forsikringer

Nyt punkt, indgår allerede i Ydelsesbeskrivelser for bygherrerådgivning.

Afsnit 8.10: Procesledelse/procesrådgivning

Nyt punkt.

Afsnit 8.11: Digital projektering mv.

Nyt punkt, der erstatter tidligere afsnit vedr. projekt-web og samler alle (komme) krav til digital projektering som tillægsydelser, der skal aftales i hvert tilfælde.

Afsnit 8.21: Bygherreleverancer

Nyt punkt, indgår allerede i Ydelsesbeskrivelser for bygherrerådgivning.

Afsnit 8.24: Særlige visualiseringer

Opdatering af tidligere punkt.

Afsnit 8.31: Forhandling efter EU's udbudsdirektiver

Nyt punkt. Skyldes ændringer jf. det nye udbudsdirektiv.

Afsnit 8.37: Opfyldelse af særlige myndighedskrav.

Omskrivning af tidligere bestemmelse med samme overskrift. Fastlægger, at statiske beregninger og energirammeberegninger ud over bygningsreglementets krav betragtes som ydelser, der kræver særlig aftale eller skal honoreres ud over det aftalte honorar for de normale projekteringsydelse.

Afsnit 8.43: Nøgletal

Nyt afsnit foranlediget af statens krav vedr. nøgletal.

Ydelsesbeskrivelse for Anlæg og Planlægning, april 2006

Ydelsesbeskrivelsen er som anført udarbejdet med udgangspunkt i Byggeri og Planlægning 2006 på den måde, at specifikke anlægsydelse er indarbejdet i stedet for bygningsrelaterede ydelser.

”byggeri” er generelt ændret til ”anlæg”.

Almindelige/generelle ydelser er ikke ændret, såfremt de er lige relevante for anlægsarbejder.

Ændringerne er i hovedtræk som følger – ud over logiske sproglige konsekvensændringer.

Afsnit 1: Rådgivning før projektering.

Konsekvensjusteringer generelt.

Afsnit 1.2.1: Indhold (anlægsprogram)

2. og 3. afsnit indeholder særlige ydelser vedr. belysningsanlæg og trafikstyringsanlæg.

Afsnit 3.1.2: Projekt (dispositionsforslag)

Ydelser tilpasset generelt.

Afsnit 3.1.4: Økonomi (dispositionsforslag)

Opdeling af budgetter er generelt tilpasset anlægsarbejders detaljering.

Afsnit 3.2.2: Projekt (projektforslag)

Ydelser tilpasset generelt.

Afsnit 3.2.4: Økonomi (projektforslag)

Opdeling af budgetter er generelt tilpasset anlægsarbejders detaljering.

Afsnit 3.3.2: Projekt (forprojekt)

Ydelser tilpasset generelt.

Afsnit 3.4.1: Indhold (projekt)

Terminologi for hovedprojektets dokumenter tilpasset.

Afsnit 3.4.2: Projekt (hovedprojekt)

Ydelser tilpasset generelt.

Afsnit 4: Rådgivning i forbindelse med udførelse.

Afsnittet er identisk med B&P 2006.

Afsnit 5: Rådgivning i driftsfasen.

Plejeplan i forbindelse med landskabsarkitektarbejder er tilføjet i afsnit 5.1 og 5.3.

Afsnit 6: Rådgivning i forbindelse med planlægning.

Svarer helt til det tilsvarende afsnit i B&P 2006.

Afsnit 7: Andre ydelser.

En række ikke relevante ydelsesafsnit er fjernet og nye tilføjet. Det drejer sig om Afsnittene 7.2, 7.4, 7.5, 7.7, 7.214, 7.15, 7.16, 7.17, 7.21, 7.25, 7.39 og 7.40.